
Az Országgyűlés 2009-ben elfogadta a rendezett munkaügyi kapcsolatok új, szigorított követelményrendszerét (2009. évi XXXVIII. törvény a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét érintő törvények módosításáról és egyéb munkaügyi szempontból szükséges intézkedésekről). 2009. június 1-jétől több alapjogszabály módosult: a közbeszerzésekről, az adózás rendjéről, a munkaügyi ellenőrzésről, az egyenlő bánásmódról, az államháztartásról szóló törvények, valamint a Munka Törvénykönyve. E tájékoztatóban az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény, valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény változásait mutatjuk be.

Az államháztartásról szóló törvény változásai

A törvény módosítása során a jogalkotót kettős szándék vezérelte: egyrészt, hogy ne az egyes hatóságok által kiszabott szankció legyen az egyetlen válasz a feltárt jogsértésekre, másrészt, hogy a kisebb súlyú jogsértések miatti szankciók ne jelentsenek (azonnali) kizárást a közbeszerzésekből, állami támogatásokból. A jogkövetkezmények tehát a jogsértés súlyos, illetve kevésbé súlyos voltahoz igazodnak.

Súlyos jogsértések

A súlyos jogsértéseket a köznyelv „piros lapos” jogsértésnek is nevezi, mivel elkövetője azonnal kizárásra kerül a már említett közbeszerzésekből, állami támogatásokból.

Piros lapos jogsértés kétféleképpen követhető el: feketefoglalkoztatással és a munkavállalói képviselők jogosítványainak megsértésével.

- *Feketefoglalkoztatás* az, amikor a munkáltató a munkaviszony létesítésével összefüggésben nem tesz eleget a külön jogszabályban foglalt [adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 16. § (4) bekezdés a) pont] bejelentési kötelezettségének. A munkáltatónak bejelentési kötelezettsége van az illetékes elsőfokú állami adóhatóság felé, az általa foglalkoztatott biztosított bizonyos adatai tekintetében.

Szintén feketefoglalkoztatásnak minősül, ha a munkáltató munkaszerződés nélkül alkalmazza munkavállalóját, de ez nem jelent azonnali kizárást, tehát ez csak „sárga lapos” jogsértés.

- *Munkavállalói képviselők jogosítványainak megsértése* csak az állami támogatások igénybevételeitől jelent azonnali eltiltást, a közbeszerzési eljárásokban továbbra is részt vehet a jogsértő.

Ha például a munkáltató a szakszervezet szervezését biztosító szabályokat megsérti, nem tesz eleget a szakszervezeti kifogással érintett intézkedés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó kötelezettségének, nem kéri ki a felsőbb szakszervezeti szerv egyetértését a szakszervezeti tisztséget betöltő munkavállaló rendes felmondása előtt, akkor csak az állami támogatásoktól lesz eltiltva.

Kevésbé súlyos jogsértések

Ha a munkáltató kisebb súlyú jogsértést követ el, az nem jelent rá nézve azonnali kizárást. Az első alkalommal feltárt és szankcionált jogsértés elkövetője még igénybe veheti az állami támogatásokat, részt vehet közbeszerzési eljárásokban, de csak abban az esetben, ha két éven belül nem követi el ugyanazt a jogsértést. Több telephely esetén ugyanazon telephelyen elkövetett, ugyanazon bírsággal sújtandó jogsértést kell érteni.

Kevésbé súlyos, „sárga lapos” jogsértések:

- munkaszerződés alakszerűségeire vonatkozó szabályok be nem tartása;
- munkabér kifizetésének határidejével kapcsolatos rendelkezések megsértése;
- munkaidő-nyilvántartás hiánya, kettős munkaidő-nyilvántartás vezetése;
- külföldi Magyarországon engedélyhez kötött foglalkoztatása esetén az engedély megkérésére vonatkozó munkáltatói kötelezettség elmulasztása;
- munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó szabályok megsértése;
- egyenlő bánásmód követelményének a megsértése.

Ha ezen jogsértések valamelyikét feltárja az eljáró hatóság, akkor az elkövetés ténye és az azzal kapcsolatos adatok bekerülnek a hatóság nyilvántartásába, de a honlapján nem hozza azokat nyilvánosságra. Amennyiben ugyanazt a jogsértést a munkáltató két éven belül ismételtelen elköveti (vagy nem szünteti meg a jogsértő állapotot), az új, jogerős és végrehajtható határozattal megállapított jogsértést és az arra vonatkozó adatokat a hatóság már a honlapján is nyilvánosságra hozza, ami gyakorlatilag egyet jelent a közbeszerzésekből, állami támogatásokból való kizárással.

A jogbiztonság követelménye és a fejlesztések megvalósulása

A támogatási szerződés megkötését követően jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált közigazgatási határozattal megállapított jogsértések a támogatásra való jogosultságot nem befolyásolják.

A módosítás célja:

- hogy a támogatások folyósítását ne kelljen leállítani a szerződés megkötése után elkövetett, feltárt, jogerőre emelkedett, végrehajthatóvá vált jogsértést megállapító határozat miatt.
- Megtörténhet, hogy a szerződés megkötése előtt elkövetett jogsértést megállapító határozat a megállapodás után emelkedik jogerőre és válik végrehajthatóvá. A módosítás szerint ebben az esetben sem célszerű a támogatásra való jogosultságot megszüntetni.

Ha ez nem így történne, az veszélyeztetné a jogbiztonságot és gátolná a beruházások, fejlesztések, valamint az ahhoz kapcsolódó foglalkoztatás megvalósulását.

Az előbb felvázolt két esettel ellentétben,

- ha a munkáltató a támogatás igénylése és a támogatási megállapodás megkötése közötti időszakban követ el jogsértést,
- vagy a támogatás igénylése előtti időszakban elkövetett jogsértése az igénylés után, de a megállapodás megkötése előtt válik jogerőssé és végrehajthatóvá, az a támogatásra való jogosultság megszűnését jelenti számára.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény változásai

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény változása összhangban van a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét érintő törvények változásaival. Ennek megfelelően, ha az egyenlő bánásmód követelményének megsértése kisebb súlyú, az csak akkor fogja az állami támogatásokból, közbeszerzésekből való kizárást eredményezni, ha a jogsértést két éven belül ismételten elkövetik.

Az EBH (Egyenlő Bánásmód Hatóság) hatósági nyilvántartást vezet, amely tartalmazza azoknak a foglalkoztatóknak az adatait, amelyekre vonatkozóan a hatóság jogerős és végrehajtható határozata, illetőleg – bírósági felülvizsgálat esetén – jogerős bírósági határozat jogsértést állapított meg. A nyilvántartás tartalmazza többek között:

- a foglalkoztató nevét, székhelyét, adószámát,
- a jogsértést megállapító határozat keltét és számát, jogerőre emelkedésének és végrehajthatóvá válásának időpontját,
- a jogsértés megjelölését, az alkalmazott jogkövetkezményt és mértékét,
- a határozat bírósági felülvizsgálata esetén a jogerős és végrehajtható bírósági határozat keltét és számát, valamint azt, hogy
- a bíróság milyen döntést (hatályon kívül vagy hatályon kívül helyező és új eljárást elrendelő vagy a keresetet elutasító) hozott.

A jogsértő adatai felkerülnek a hatóság honlapjára, melyek a bejegyzés alapjául szolgáló határozat jogerőre emelkedésének és végrehajthatóvá válásának napjától számított két év elteltével kerülnek törlésre.

Készítette: *dr. Balogh Ádám*